

Kolone tretje ameriške armade prebile nemško trdnjavsko črto!

Ljute bitke divjajo na robu doline pred Kolonom. Britska armada obnovila ofenzivo proti nemški sili v Holandiji.—Berlin naznanil evakuacijo civilistov iz Budimpešte, ko so Rusi prekoračili Donavo na južni strani mesta. Madžari mobilizirani za kopanje jarkov in gradnjo utrd. Enote ameriške bojne mornarice in letalske sile uničile japonske konvoje

PARIZ, 4. dec.—Oklopne in pehotne kolone tretje ameriške armade pod poveljstvom generala Pattona so prekoračile reko Saar in prebile Siegfriedovo trdnjavsko linijo pri Saarlauternu. Nemci so bili pognani po ljutih bitkah iz vzhodnega dela tega mesta.

Saarlautern je v razvalinah in plamenih. Čete ameriške armade so okupirale Sarre Union, važno železniško križišče, 40 milj zapadno od Metz. Rahlingen in Wilhelmbrunn. Slednje mesto leži 12 milj zapadno od Saarbruckena, industrijskega centra v Saarski kotlini.

Prva in deveta ameriška armada sta zavojevani v ljutih bitkah z nemško silo pri Lindenu in Julichu na robu doline pred Kolonom. Čete devete armade so okupirale Linnich ob reki Roer in Liefarth, strateško mesto med Beekom in Lindernom.

V sektorju na severozapadni strani Durena, nemške trdnjave ob reki Roer, so oddelki prve ameriške armade zasedli več strateških pozicij. Nemci drže trdnjavsko črto na južozapadni strani Durena. Operacije ameriške armade na tej fronti podpirajo bojna letala z bombardiranjem nemških vojaških koncentracij.

Ameriške čete so prodrle tri milje daleč od Jundersdorfa v smeri Meroda in Brandenberga.

Pariz, 2. dec.—Oddelki tretje amerike armade so prodrli do reke Saar in se približali Merzigu, trdnjaskemu mestu Siegfriedove linije, ki ščiti dostope do doline Nahe in invazijske poti v osrčju Nemčije. Nacija so pognali v zrak most pri Merzigu, ko se je oklopna divizija ameriške armade približala mestu.

Ameriški letalci so vrgli čez 250 ton razstrelivnih bomb na utrdbe Siegfriedove linije. Glavni del nemške sile je prekoračil most pri Merzigu, preden je bil pognan v zrak. Pehotne in oklopne enote tretje armade so zasedle Hilbringen in dve drugi naselbini na drugi strani Merziga.

Merzig ščiti dolino ob reki Moselle in cesto, ki vodi v Koblenz, Mainz in Frankfurt ob reki Reni. Ameriška pehotna divizija je zasedla Felsberg po ljuti bitki z Nemci. To mesto leži dve milj južozapadno od Saarlauterna.

Druge divizije ameriške armade so se približale Saarbrücken, največjemu mestu v Saarski kotlini.

Deveta ameriška armada, katere poveljnik je general Simpson, je v akciji na ozemlju, ki je oddaljeno 23 milj od Kolina in 27 milj od Dusseldorfa. Zasedla je pas ozemlja na zapadni strani reke Roer med Linnichem in Julichem.

Sedma ameriška armada je zasedla nadaljnje pozicije na severni in južni strani Strasbourga, glavnega mesta Alzacije, v prodiranju proti Haguenauju, nemški zalagalni bazi. Prej je okupirala Gestheim in Stotheim, 16 milj južozapadno od Strasbourga.

Druga britska armada pod poveljstvom generala Dempseyja je obnovila ofenzivo proti nemški sili v Holandiji. Ljute bitke divjajo pri Vierlingsbeeku. Venlu in Wansumu ob reki

ADF OBLJUBILA POMOČ VOJNIM VETERANOM

Green in vai člani eksekutive ponovno izvoljeni

PRIHODNJA KONVENCIJA V CHICAGU

New Orleans, La., 2. dec.—Ameriška delavska federacija je zaključila svojo konvencijo z obljubo, da bo storila vse, kar je v njeni moči, za povojno uposlitev vojakov, ko se vrnejo v civilno življenje. Navezala bo stike z organizacijami vojnih veteranov in industriji v svrhu rehabilitacije veteranov.

Delegatje so na zadnji seji sprejeli resolucijo proti obveznemu vojaškemu zvežanju in konskripciji po zaključanju sedanjih vojn. Predlog, da federacija ojači stike s svobodnimi delavci po vsem svetu, ne pa z ruskimi enotami, za vzdrževanje trajnega miru je bil sprejet. Voditelj ADF so zavzeli stališče, da zveza z ruskimi enotami, ki niso svobodne, temveč le orodje sovjetske vlade, ni mogoča.

William Green je bil ponovno izvoljen za predsednika federacije. Ponovno so bili izvoljeni tudi vsi člani eksekutivnega sveta, katerega tvorijo tajnik-blagajnik in trinajst podpredsednikov. Green je že 20 let predsednik ADF.

V svojem govoru po sprejetju nominacije je Green izrazil upanje, "da se bodo nekateri izmed njih, ki so nas zapustili, vrnili v federacijo v bližnji bodočnosti." V mislih je imel rudarsko unijo UMW. Green je naznanil, da bo po povratku v Washington obiskal Johna L. Lewisa, predsednika UMW. Konvencija je prej sprejela predlog, naj eksekutiva stori korake za vrnitev rudarske unije v ADF.

Pred zaključanjem konvencije je bila sprejeta resolucija z apelom na Veliko Britanijo, naj revidira svojo politiko glede priseljavanja židov v Palestino. Ta naj postane domovina židov.

Mesto Chicago je bilo izbrano za konvencijo ADF prihodnje leto. Konvencija se bo vrnila v oktober.

Izjava o streljanju talcev

Proklamacija francoskega generala pojasnjena

Pariz, 2. dec.—Glavni stán generala Eisenhowerja, poveljnika zavezniških sil v Evropi, je objavil izjavo, v kateri je pojasnil, da med talci, ki bodo morda ustreljeni v Strasbourgu, ne bodo vojni ujetniki. Izjava je sledila objavi proklamacije generala Jacquesa LeClerc, poveljnika oklopne divizije prve francoske armade, da bo pet nemških talcev ustreljenih za vsakega umorjenega francoskega vojaka.

"Zavezniške armade se drže določb ženevske konvencije, ki prepovedujejo represalije proti vojnim ujetnikom," se glasi izjava.

Streljanje talcev je nemška metoda. Izvajali so jo v Franciji in drugih okupiranih državah pri zatiranju odporne gibanja.

General LeClerc je bil razrešen dolžnosti kot vojaški poveljnik v Strasbourgu, glavnemu mestu Alzacije, ki so ga okupirale zavezniške čete.

Domače vesti

Bridgeport, O.—Dne 11. nov. se je poročil John Blatnik, član društva 13 SNP, ki se nahaja v aviatični šoli v Macwell Fieldu, Ala. Nevesta je poljske narodnosti po imenu Gladys Veleha.

Bolezen in smrti
Greensburg, Pa.—Tukaj je umrla Louisa Jordan, doma s Primskovega na Dolenjskem. Zapušča moža, sina in tri hčere. Bila je članica društva 223 SNP. Operaciji se je moral podvreči Matt Kristan, predsednik društva 223, ki je bolan od septembra. Bolna je tudi članica Anna Jereb.

Nov grob v Minnesoti
Duluth, Minn.—Po daljši bolezni je umrl v Aurori Ludvik Drobnič, star 53 let in doma iz Sodražice pri Ribnici, odkoder je prišel v Ameriko pred 30 leti. Zapušča ženo, dve hčeri, sestro Mrs. Tisot v Virginiji in mnogo sorodnikov.—V bolnišnici St. Mary's v Duluthu je srečno prestopal operacijo Frank Zorman z Elyja, član društva 20 SNP.

Padla na Pacifiku
Joliet, Ill.—V bojih nad otokom Bonin na Pacifiku je 21. okt. padel S-Sgt. William Plut, star 21 let, sin družine Marko Plut. Služil je kot strelce na bombniku Liberatorju. Bil je član KSKJ.—Dne 18. nov. je umrl Leo Ivnik, član KSKJ. Zapušča ženo, dva sinova (enega v vojni Franciji) in dve hčeri.

Ely, Minn.—Družina John B. Grahek je bila obveščena, da je padel na Pacifiku njen sin Edward, star 20 let.—Pfc. John Teshel, M. P., piše iz Francije, da se je tam sestal z mladim slovenskim ujetnikom, doma od Črnomlja, ki so ga Nemci prišli v svojo armado.

Vesti iz Willarda
Willard, Wis.—Pri družini John Pernich so se oglasile rojenice in pustile sinčka.—Resno je zbolel Joseph Pekol, ki je bil odpeljan v bolnišnico v Marshfield. Njegovo stanje je kritično.—V bolnišnico v Eau Claire je bila odpeljana tudi žena Franka Petkoviška, ki se je morala podvreči resni operaciji.

Iz Clevelanda
Cleveland.—Dne 28. nov. je umrl Jacob Abram, star 59 let, samski, doma iz vasi Slideja, fara Brezovica, Notranjsko.—V Ameriki je živel 34 let in bil je član SDZ. Tukaj zapuša brata, v starem kraju, pa mater, dva brata in dve sestri.—Elsie Kocjančič je bila obveščena od vojnega departmanta, da je bil njen mož 11. nov. ranjen v Nemčiji. On je sin družine John Kocjančič, star 24 let. Pri vojakih se nahaja od novembra 1942, preko morja pa od prošlega julija.

Iz bolnišnice se je vrnila na svoj dom Mary Rakovec. V bolnišnico se je morala podati radi opeklin, ki jih je dobila 20. okt. v znani plinski eksploziji pri East Ohio Gas Co.

Kimmel in Short ne prideta pred vojno sodišče

Washington, D. C., 2. dec.—Vojni in mornarični departmanta sta naznanila, da admiral Husband E. Kimmel in general Walter C. Short, poveljnika ameriške pomorske in kopne sile v Pearl Harborju pred japonskim napadom, ne bosta prišla pred vojno sodišče. Oba sta bila odstavljena po napadu na Pearl Harbor. Naznanilo dostavlja, da se bo preiskava nadaljevala.

Atentat na voditelja rumunske železne garde

London, 2. dec.—Radio Moskva poroča, da je bil izvršen atentat na Horijo Simo, bivšega voditelja pronacistične rumunske železne garde, ko je obiskal taborišče rumunskih delavcev pri Dresdenu, Nemčija. Sima je bil težko ranjen v atentatu. Gestapovi se niso ujeli atentatorja.

General De Gaulle v Rusiji

Diskuzije o sklenitvi pakta

London, 2. dec.—General Charles de Gaulle, predsednikčasne francoske vlade, je dospel v Rusijo. Njegovo letalo je pristalo na letališču v Baku, kjer so generala pozdravili sovjetski uradniki.

Na svoji poti v Moskvo se je De Gaulle ustavil v Stalingradu, pozorišču velike bitke, v kateri je bila nemška sila poražena. V Stalingradu je general zasedel vlak, ki je odšel proti Moskvi.

V Moskvi bo De Gaulle imel važne razgovore z maršalom Stalinom in drugimi sovjetskimi voditelji. Ti se bodo nanašali na sklenitev vojaškega pakta med Francijo in Rusijo, usodo Nemčije po zaključanju vojne, status Porenja in zapadne Nemčije in kolektivno zaščito.

Francosko ljudstvo zahteva začetanje nove meje med Francijo in Nemčijo ob reki Reni.

Belgijska vlada se izmotala iz krize

Socialisti ostanejo v kabinetu

Bruselj, Belgija, 2. dec.—Odločitev socialistov, da ostanejo v vladi premijera Huberta Pierlota, je ublažila krizo, ni pa odpravila trenja. Ta vlada ne uživa zaupanja ljudstva.

Socialisti bodo dobili dve novi poziciji v kabinetu zaradi resignacije komunistov v znak protesta, ker je Pierlot odredil razorožitev grup, ki so vodile odpor proti nemški okupacijski sili. Socialisti bodo imeli sedem izmed 18 ministrskih pozicij, isto število kot Pierlotova katoliška stranka.

Odločitev, da socialisti ostanejo v vladi, je padla na konferenci s Pierlotom. Na tej je premier dal zagotovilo, da bodo člani odpornih grup dodeljeni redni armadi, o prosekuciji kolaboratorjev in razširjenju socialne zaščite.

Stavka cestnih železničarjev v Bruslju, katero so obojaj voditelji unij, vlada in socialisti, je bila končana. Komunisti se silno jeze na socialiste. List Le Drapeau Rouge, glasilo komunistične stranke, očita socializmu, da so se pridružili reakciji v obsojbi uporniškega gibanja. Ta list je primerjal Pierlota Goebelsu, ministru nacistične propagande, v potvarjanju dejstev.

Paul H. Spaak, zunanji minister in socialist, je bil za ustanovitev vlade ljudske fronte, v kateri naj bi bile vse stranke reprezentirane, pod pogojem, da on postane predsednik, toda namerjeto je na opozicijo pri komunistih in voditeljih katoliške stranke. On se je tudi navduševal za ustanovitev bloka držav v zapadni Evropi, ki naj bi tvoril pritiutež sovjetski Rusiji.

Poročila, da so se zavezniške vojaške avtoritete vmešale v belgijsko vladno krizo, so bila zanikana. General George Erskine, poveljnik zavezniške sile v Belgiji, je dejal, da je zavrnil apele premijera Pierlota, naj te sile pomagajo pri zatiranju protivladnih demonstracij.

Bivši notranji tajnik Fall umrl

El Paso, Tex., 2. dec.—Albert B. Fall, notranji tajnik v Hardingovi administraciji, je umrl v starosti 83 let.—On je bil zapleten v teapoddomski škandal in obsojen na obhranavi obojen v enoletni zapor in plačitev kazni \$100,000. Fall je bil spoznan za krivega, da je proti podkupnini izročil federalna oljna polja pri Elk Hillsu, Cal., Edwardu L. Dohertyju, džnemu magnatu.

SOCIALIST NA ČELU POLJSKE UBEŽNE VLADE

Obnova naporov za zblizanje s sovjetsko Rusijo

KMEČKA STRANKA V OPOZICIJI

London, 2. dec.—Poljska vladna kriza je bila rešena s formiranjem novega kabineta. Predsednik nove vlade je 68 let star socialist Tomasz Arciszewski. On je v deklaraciji, objavljeni po zaprosenju novih ministrov, izjavil:

"Moja vlada bo storila korake v svrhu doseganja trajnega sporazuma med poljsko republiko in sovjetsko Rusijo v soglasju načel mednarodnega sožitja in Atlantskega čarterja. Njen cilj je zaščita vitalnih interesov obeh držav. Poljska bo ostala zvesta zvezi z Veliko Britanijo in poglobila bo zvezo s Francijo in Ameriko."

Premier se je v deklaraciji izrekel tudi za kooperacijo s Čehoslovakijo. Vlada bo skrbela, da postane Poljska politična in socialna demokracija in uveljavila bo nov volilni zakon, sloneč na splošni, enaki, direktni in tajni volilni pravici. Ta zakon bo nadomestil sedanji diktatorični sistem. Vlada bo uveljavila socialne reforme in načrtno gospodarstvo v industrijah in poljedelstvu.

Vprašanje na jeziku vseh, ki so opazovali razplet poljske krize, je: Zakaj je bila vlada premijera Stanisława Mikolajczyka, ki je skušala uveljaviti vse zdaj naznanjene reforme, strmoglavljena? Dejstvo je, da nova vlada ne bo rešila problemov, ker imajo v tej večini sovražniki sovjetske Rusije. V vladi so štirje socialisti, dva narodna demokrata in dva krščanska demokrata. Kmečka stranka, ki je najmočnejša in katere vodja je Mikolajczyk, ni reprezentirana v kabinetu. Ta stranka bo vodila opozicijo proti vladi.

Socialisti, ki so stopili v vlado, so poleg premijera Jan Stanczyk, Jan Kwapiński in Adam Prager.

Pomožni justični tajnik Littell odstavljen

Washington, D. C., 2. dec.—Konflikt med justičnim tajnikom Biddlom in njegovim pomočnikom Littellom je končal predsednik Roosevelt z odsvolitvijo slednjega. Littell je bil odstavljen zaradi nepokorščine. Ozadje konflikta je spomenica, katero je Littell izročil senatnemu odseku, kateremu je bila poverjena preiskava izvajanja vojnega programa. V tej je Littell ostro napadel Biddla.

Češke čete poslane v Nemčijo

Rim, 2. dec.—List Libera Stampa, glasilo italijanskih odpornih grup, poroča, da so bile češke čete, katere so bile potisnjene v nemško armado in poslane v severno Italijo za vzdrževanje miru in reda, razorožene in odvledene v Nemčijo. Prej je bila objavljena vest, da je 400 čeških vojakov pobegnilo iz severne Italije v osvobodjeno Francijo.

Anglija naj da neodvisnost Indiji

London, 2. dec.—Laborit Petchick Lawrence je apeliral na vlado v parlamentu, naj stori korake glede podlitve neodvisnosti Indiji. Dejal je, da Indija podpira vojne napore Velike Britanije in da se indijski vojaki bore proti Nemcem v Italiji in proti Japoncem na Daljnem vzhodu.

Govor maršala Tita

pri pregledu čet jugoslovanske narodne osvobodilne vojske na Banlici, Belgrad

Tovariši, možje, poveljniki, komandanti in politični komisariji narodne osvobodilne vojske: Izražam vam svojo hvaležnost za viteško obnašanje pri osvoboditvi Belgrada, nam vsem mile prestolnice. Osvoboditve Belgrada, katero ste dosegli skupaj s herojsko rdečo armado, je ogromnega zgodovinskega pomena. V tem mučeniškem mestu je bil pred tremi in pol leti zadan prvi odpor takozvanemu nepremagljivemu nemškemu osvojevalcu. Dne 27. marca je prebivalstvo Belgrada, kakor tudi drugi mest, s svojim odporom odbilo, da se vda zavojevalcu, ki je do tedaj zaslužil vso Evropo.

Ko so nemške Hitlerjeve hord, pijane od slave po evropskih dečelah, izdajalsko napadle našo veliko zavezniško Sovjetsko zvezo, jugoslovanski narod je vedel, da je nastopil čas borbe. Jugoslovanski narod je dobil novo vero, da bo prišel dan svobode. Belgrajska mladina je pokazala heroizem, kateremu ni para v preteklosti in mladina je napadla nemška motorna vozila po beograjskih ulicah.

Mladina Šumadije se je prva dvignila in kmalu osvobodila skoraj vso zapadno Srbijo. Ko so nemški zavojevalci in lokalni izdajalci—Nedić in Mihajlović—uspeali, da izženejo iz Srbije naše slavne Šumadijce—slavne srbske partizane—šumadijska mladina je skupno s slavnimi Črnogorci odšla v druge dele Jugoslavije, da organizira bratsko edinstvo in da premaga kletega sovražnika, ki je hotel uničiti naš narod.

Sinovi Srbije, sinovi Šumadije, sinovi Črne gore so nadaljevali in so se zvezali s svojimi brati iz Hrvatske in Slovenije in iz vseh drugih krajev in so herojsko vzdržali, rama ob rami, v borbi proti premočnemu sovražniku tekom treh in pol let pod najtežjimi okoliščinami. Sedaj so se srbski sinovi vrnili, čeprav v znatno zmanjšanim številu zato, ker so najboljši sinovi Srbije izgubili življenja po gozdovih Črne gore, Dalmacije in Bosne, ko so širili bratstvo in edinstvo. Malo ali mnogo močnejši del se je vrnil. On se je vrnil skupno s sinovi Hrvatske, Slovenije, Dalmacije in Vojvodine in cilju osvobodjenja in osvobodil je mesto Belgrad.

Tu se je prvič spojila rdeča armada z narodno osvobodilno vojsko. Ulice Belgrada, natopljene s krvjo vseh sinov Jugoslavije, so natopljene tudi s krvjo naše herojske rdeče armade, sinov Sovjetske unije. Vse to je ogromnega pomena.

Vaša naloga je sedaj in naloga vseh borcev, posebno iz Srbije, da skupno z drugimi narodi osvobodite ostale dele Jugoslavije. Sedaj bodo sinovi Belgrada in Šumadije, Hrvati in borci iz drugih krajev osvobodili naše mesto Zagreb. Vaša naloga je, da rama ob rami z rdečo armado izžene kletega sovražnika iz naše svete, s krvjo prepojene zemlje.

Spominjajte se, kako je pred poltrem letom sovražnik vrgel vse svoje sile proti nam, da bi nas uničil. On tega ne bo dosegel. Mi bomo zmagali. Naši zavezniki—Sovjetska zveza, Velika Britanija in Združene države—Zavezniška Anglija in Amerika sta nam pričeli pošiljati orožje, municijo in vse, kar smo potrebovali, po svojih slavnih zrakovcih. Danes Sovjetska unija, rdeča armada, sinovi sovjetske zemlje rama ob rami skupno z vami osvobojujejo tudi to državo. Tu v Belgradu je bilo ustvarjeno bratstvo naših velikih zaveznikov z našo namučeno deželo.

Naša naloga ni samo, da osvobodimo našo državo, ampak da skupno z našimi zavezniki požegnemo sovražnika v njegovo jazbino in tam pokončamo hidro, ki je hotela zaslužiti človeštvo. Tu v Belgradu je živel Nedić, največji izdajalec srbskega naroda. Tu so on in nemški zavojevalci delali načrte, da bi uničili najboljše sinove srbskega naroda.

Tu, kot tudi v Zagrebu, so bili izdelani načrti, kako naščuvati brata na brata in uničiti naš narod, južne Slovane. Ali jugoslovanski narod je, po svojih najboljših sinovih, možeh narodno-osvobodilne vojske, pomešal vse te satanske načrte. Tu v Belgradu kot tudi v nekaterih drugih mestih je izdajalec Draža Mihajlović delal načrte s četniki in brusil orožje, da bi dokončal zločin, katerega so začeli kleti izdajalci hrvatskega naroda, ustaše še leta 1941, tako da bi po porazu, ko bodo Nemci izgnani, mogli nadaljevati svoje hudo delstvo škovanja brata zoper brata.

Mislija, katero so sinovi Srbije, Hrvatske, Črne gore, Makedonije, Slovenije vzeli na sebe, je bratstvo in edinstvo vseh narodov. Največja zmag, katero je do danes dosegla naša vojska, je baš to edinstvo in bratstvo. Belgrad, prestolnica Jugoslavije, je šele sedaj postal prava prestolnica vseh Jugoslovancev, mesto, katero bodo vsi Jugoslovani ljubili, za katero so vsi sinovi Jugoslavije prelivali svojo kri.

Od danes naprej moramo od tukaj, iz Belgrada, slediti onim idealom, ki so nas vodili skozi težke dni, idealom bratstva, edinstva ter velike srečne Jugoslavije. Vaša dolžnost je, da ne samo potolčete kletega sovražnika, ampak da budno pazite na ono, kar smo si pridobili, na ono, za kar je okrog 200.000 najboljših sinov našega naroda, mož narodno osvobodilne vojske in partizanskih odredov dalo svoja življenja. Okrog milijon uničenih, ubitih in zadušenih sinov Srbije, Hrvatske in drugih delov zahteva, da budno varujete, kar smo pridobili, da naš narod ne bo nikoli več doživel tega pekla in nesreče.

V naši zemlji in v tujini so še ljudje, ki špekulirajo z možnostjo meščanske vojne. Ti načrti se nikoli ne bodo uresničili. Mi dajemo roko sprave vsakemu poštenemu državljanu te države, ki je odslej pripravljen sodelovati z nami na rekonstrukciji in povzdigu naše nesrečne, razdejane domovine. Pripravljeni smo to storiti. Zunanja situacija to od nas zahteva. Interesi

THE ENEMY IS STILL THERE!
Keep Buying Extra Bonds!

Nekaj o španskem uprašanju

Napisal Donald Bell

Protifašistični elementi na Španskem so najbolj preslabotni, da bi mogli ovreči sami Francovo vlado. Odvisno bo torej od nas, da-li bo španski fašizem preživel vojno ali ne.

Ako bomo ostali "nevturalni", bo preživel Francov model fašizma ne le na Španskem, temveč tudi v latinski Ameriki. Posledica tega bo, da ne bo pravega miru v zahodni hemisferi, da bodo vladale v mednarodni trgovini težavne razmere in zidanje organizacije za mir v po-vojnem svetu bo oteženo. Fašistična sila, stoječa na razpotju Evrope, Afrike in Amerike, severne in južne, bo vrgla svojo mračno senco na vse strani.

Do zdaj sploh nismo imeli prave politike napram Španiji. Za časa španske civilne vojne so se dežele zahodnih demokracij preveč bale vojne z osiščem, da bi storile karkoli odločnega, to-daj zdaj vidimo, da to čakanje ni nič pomagalo. Vojna je pri-nesla še mnogo več apizarstva, katerega cilj je bil preprečiti, da se Franco pridruži Hitlerju v vojni. Z osvoboditvijo Francije je potreba zato prene-hala — a kljub temu nismo zna-li ustvariti nove politike, ki bi odgovarjala novi situaciji.

Toda čas za ustvaritev te no-ve politike poteka. Špansko vprašanje bo eno najbolj perečih pri urejanju povojnega sveta. Dozdej je bila Španija pred vsem važna za Anglijo, ki je bila poglavitna pomorska sila na svetu. Toda danes je Amerika najmočnejša pomorska sila in to ji nalaga nove odgovornosti.

Toda tudi ne glede na to, so se pojavili problemi, ki zahtevajo, da se odločimo. Pred vsem sta dve nujni zadevi — obmejne praske na špansko-francoski me-ji in odkrita sovražnost Rusije napram Španiji in Francovemu režimu.

Glasom poročil ameriških čas-niških poročevalcev so razmere na tej meji zelo napete. Večje in manjše praske in spopadi se vrše neprestano na meji in tudi celo v Španiji sami. V Madridu zaseda tajna protifašistična jun-ta, v kateri so se zbrali najraz-ličnejši elementi opozicije proti Francu. Nekatera poročila trde, da se je pojavilo opozicijsko gibanje tudi že v španski arma-di. In morala španskih protifašistov je jako visoka, kot se je pokazalo na Francoskem.

Toda gledati moramo na to, da ne bomo pričakovali preveč od teh sil, ki imajo le omejena sredstva na razpolago. Hitler in Himmler sta nam pokazala, ka-ko more nasilno-terorističen re-žim potlačiti revolucionarno gi-banje.

Od treh veleisl je samo Rusi-ja jasno povedala, kaj misli. Moskva je izjavila, da je povra-te demokratične na Špansko po-treben in neobhoden v interesu miru. Tega ruskega naziranja ne smemo zavreči kar na krat-ko. Predlogi, ki so bili sprejeti v Dumbarton Oaksu, dajejo pra-vo odobro za svetovno var-nost, da poseže vmes povsod, kjer je to v interesu miru. Mo-glo bi se torej pripetiti, da spra-vi Rusija to vprašanje na dne-vni red enega prvih sestankov tega, odbora za svetovno var-nost.

Ko so ruski delegati dobili na-logo, da se udeležijo konference za civilno aviacijo v Chicagu, je bila utemeljitev naperjena pred vsem proti Španiji. Svica in Portugalska, ki sta bili tudi na-vedeni v tem odgovoru, nista poglavitni državi, kajti Svica si-ster nima diplomatskih zvez z Rusijo in je tekom vojne delala z Nemčijo, toda zdaj je celo že zaprosila za obnovitev diploma-tičnih odnosov. Fašistična dik-tatura na Portugalskem pa je čisto odvisna od režima na Špan-skem. Radi tega je jasno, da meri Rusija pred vsem na Špa-nijo.

Franco je poslal svojo "modro divizijo" v Rusijo, Hitlerju pa pomoč. Franco je vnet in akti-ven nasprotnik Sovjetske unije. Rusija ve, da bi postala Španija center nove protisovjetske zari-te na evropskem kontinentu — in radi tega bo Stalin neizprosen v španskem vprašanju.

Ako si ogledamo zadevo iz ameriškega stališča, moramo upoštevati troje vprašanj: 1. Kaj nam narekuje naš interes? 2.

Češka junakinja Marie Pavlova, ki se bori kot signalka v prvi češki brigadi, ki je bila organizirana v Rusiji.

Luznar \$20; po \$10: Jerry Hafner, Ivan Krančič, Frank Luznar in Joseph Tomažin ml.; po \$5: Rudolph Hafner, Mike Premro, John Luznar ml., Frank Luznar ml., John Pieterski ml., Edward Dellas, Jack M. Waters, John Luznar st., Mike Wacheck in William Luznar; po \$3: Victor Sperko in Mike Jansik; po \$2: John Reichel, Joseph Tomažin, John Gorjanc, Percy Wilberg, Frank Gerbič in M. Murphy; po \$1: Anton Pieterski, Joseph Oresnik, Julia Pieterski in Joseph Benedict. Skupaj \$222.

Prisrčna zahvala vsem darovalcem!

J. Hafner.

Slovenci v številkah

Prijatelj Jože nam je napisal obširno pismo, v katerem nas proša, da bi povedali, koliko nas je prav za prav Slovencev in koliko meri slovensko ozemlje.

Na to vprašanje ni prav lahko odgovoriti. Ze doma smo se radi med seboj sporekli zaradi šte-vilk. Nekateri so bili hudo skromni, drugi so zopet mahali okrog sebe s številkami kakor jim to pač govorilo srce, polno zgodovinskih spominov. Sloven-ci moramo biti predvsem stvar-ni. To resnico v velikih časih tako radi pozabljamo, ker vse preveč verujemo v pravičnost zelene mize.

Pri številkah moramo biti še prav posebno previdni, ker je računstvo stvarna znanost in tu di zato, ker si moramo biti s temi stvarmi na jasnem, da ne za-pademo v neresnost Lahov, Ma-djarov, Nemcev in tudi drugih, ki so s svojimi, doma za pečje, sfabriciranimi številkami poskušali slepiti svetovno javnost, pa so se nesmrtno blamirali, in so potem tudi druge njihove navedbe naletele na veliko ne-vero.

O številu Slovencev so se pri nas doma resno ukvarjale raz-ne narodno-obrambene organizacije, posebno Ciril-Metodova družba, društvo "Braničor", "Slovenska Straža", "Rafaelova družba" in še druge ne strogo narodno-ob-rambne ustanove. Veliko delo je napravilo društvo "Braničor" pred drugo svetovno vojno. Na žalost je delo ostalo v rokopisu, ker je oblast društvo razpustila v septembru 1939. Društvo "Braničor" je po svojih posebnih poročevalcih izdelalo še celo statistiko Srbov na Madjaškem, v Romuniji; Hrvatov na Gradiščanskem itd. S temi podatki je postreglo kulturnim in politič-nim organizacijam naših bratov v Belgradu in Zagrebu.

Slovensko obdelavo našega Primorja je posebno temelji-to ukvarjal naš rojak in eden iz-med prvih primorskih jaynih de-lavcev, prof. dr. Ljavo Cermelj, ki je izdal tudi kup zanimivih in dragocenih publikacij, ki bo-do po osvoboditvi naše zemlje gotovo izredno koristne. Skoda, da se gradivo ni zbiralo na isti način in obdelovalo za vse osta-le predele Združene Slovenije.

Tu v tujini so nam vse te pu-blikacije le redko dostopne, za-to-na-gornje vprašanje lahko odgovorimo deloma po spominu, deloma na podlagi raztresenih podatkov po nekkih naših kole-darjih.

Vseh Slovencev je na svetu

Albanija in njeno razmerje z Jugoslavijo

London. (ONA)—Zog, alban-ski kralj, je zaprosil od angle-ške vlade dovoljenje, da bi se vrnil nazaj v Albanijo. Malo verjetno je, da bi mu vlada do-volila, kajti razmere v Albaniji so se zelo spremenile. Albanska osvobodilna fronta je postala tako močnega, da bo brez dvo-ma obdržala vajeti v rokah tu-di po odhodu Nemcev. Vodja albanske osvobodilne fronte je Enver Hoxa, nekdanji profesor na srednji šoli v Koritzi—pro-let. Mi dajemo roko sprave vsa-kemu poštenemu državljanu te države, ki je odslej pripravljen sodelovati z nami na rekonstruk-ciji in povzdigu naše nesrečne, razdejane domovine. Pripravljeni smo to storiti. Zunanja situa-cija to od nas zahteva. Interesi

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

lips, ki je že 17 let član društva 258 SNPJ. Z nastopom zadnje-ga meseca v tem letu so se pri-čele letne društvene seje. Dolž-nost vseh članov in članic je, da se jih udeležijo, kajti časi so rešni in pred seboj imamo obilo društvenega dela. Vsem jedno-tinim društvom želim obilo uspe-ha v letu 1945.

Louis Pavlinich.

PROŠNJA UJETNIKA

Fayetteville, N. C.—Dragi bra-tje Slovencev! Oprostite, ker vas nadlegujem s tem pisanjem. V začetku najlepše pozdravljam vse Slovence v Zedinjenih drž-avah. Jaz sem Slovenec, star 22 let in se nahajam v Ameriki že leto in pol kot vojni ujetnik. Doma sem blizu Postojne, moja mati je doma iz Ljubljane.

Nahajam se v North Carolini kot vojni ujetnik. Dragi Sloven-ci, imam prošnjo do vas. Jaz sem dober igravec na harmoniko in prosim vas, če bi mi poslali har-moniko. Nič zato, če je stara. Rad bi zopet igral, da ne bom pozabil. Odkar sem v tej deže-ji že poizvedujem za naslove Slovencev, toda šele sedaj sem dobil v roke slovenski časopis. Ko sem ga čital, so mi privrele solze v oči, kajti že dolgo nisem čital slovensčine.

V upanju, da ne boste zavrgli moje prošnje, se vam že vnaprej zahvaljujem in vas lepo po-zdravljam. Moj naslov je: Miroslav Čandek, 25th Italian Ord. HAM Co., Fort Bragg, Fayetteville, N. C.

Miroslav Čandek.

IZ FLORIDE

New Smyrna Beach, Samsu-la, Fla.—Pred nekoliko dnevi sem poslal jugoslovanskemu re-lifu ček za \$222. To vsto sem nabral med okoliškimi rojaki, ki so se dobro odrezali, kakor je razvidno iz sledečega seznama: Društvo 603 SNPJ je prispe-valo \$40, družina Joseph Sopat-nik \$25, Ernest Hafner \$29, Jack

Ameriški sanitetci v akciji na bojni fronti n. Holandskem. Svo-lim ranjenim tovarišem gredo na pomoč tudi sredi najhujšega ognja.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

GORNJE MESTO

POVEST IZ ZAGREBSKEGA ŽIVLJENJA

SPISAL
BOGOMIR MAGAJNA

(Nadaljevanje)

Mancika je prišla Simona za desno. Nehal je igrati in se ozrl raztreseno po družbi. "Zakaj jokate?" je vprašal. "Marija je umrla," je odgovorila Mancika, ki je strmela s plašnimi očmi vanj.

"Ne boj se, Mancika, jaz nisem žalosten," je odgovoril Simon, a se ni smejal. "Rad bi bil sam. Prosim vas, pojdite domov in vrnite se jutri; tudi ti, Mancika!"

Obotavljali so se, a Mancika je ukazala: "Pojdimo domov in vrnimo se jutri. Vsak naj prinese cvetja s seboj!" Molče so mu podajali roko. Jurkica se mu je vrgla v naročje. "Tudi ti pridi jutri!" ji je rekel Simon.

Marija je kakor spala. Sedel je poleg nje in jo neprestano gledal. Odprla so se vrata. Gospodinja je vstopila. Petrolejka, ki jo je nesla, se je tresla v njeni uveljeli desnici in medli žarki so trepetali po kotih. "Zatisnite ji oči," je ukazala Simonu. Simon se je nasmehnil in ni ubogal. "Pozneje ne boste več mogli." — "Saj ni treba," je odvrnil. Starica je zopet odšla. Vrnila se je s prižgano svečo in jo postavila k ležišču. Potem je Mariji zatislila oči. Sedla je k petrolejki. Telo se ji upognilo v dve gubi. Odprla je veliki, težki molitvenik, ga približala očem in ostala tako nepremično.

Širokega trga je bila ura devet, deset, enajst. "Kateri dan je danes," je vprašal Simon.

"Kaj?"

"Kateri dan je danes?"

"Petnajsti maj."

Gledal je Marijo. Ura je bila dvanajst. Hotel se je dotekniti z dlani njenega lica, a jih je umeknil nazaj. Marija je spala.

Ko je bila ura štiri, je starica dvignila glavo: "Mnogo stvari je treba urediti. Doma bom uredila jaz. Vi pojdite na pogrebni zavod! Mnogo stvari je treba urediti."

Vstal je in stopil proti vratom. Tam se je počasi okrenil: "Te sobe ni treba oddajati! Najel jo bom jaz." Starica ni odgovorila. Oči so ji bile zatopljene v knjigo.

Sel je na široki trg sredi Gornjega mesta. Veliki stolp se je lesketal v mesečini in kipel kvišku, kot da se hoče dotekniti zvezd. Noč je molčala. Sam je stal sredi širokega trga.

Dvignil je glavo: "Pozdravljena, lepa gospa! Ne bom pozabil utrgati sonca z neba in ga ponesti s seboj."

Napetil se je do Kamenitih vrat in zamišljeno strmel celo uro v svetlikajočo se obzorja, ki so obkrožala ravnine in gore. Široki svet se je širil pred njegovimi očmi. Velika sončna obla se je dvignila iz obzorja in obarvala njive in drevesa, ravnine in gore s sojem novih žarkov.

Veliko pozneje po teh dogodkih so ljudje marsikaj pripovedovali o Simonu. Poizvedovali sem o njegovih osebnih zadevah. Rekli so mi, da je naglo in zlahka dovršil medicino, da se pa noče še stalno nikjer naseliti in da potuje iz mesta v mesto. Sedaj so ga videli v prestolici države, a je bil za tem kar naenkrat v čisto majhnem, skritem mestecu svoje domovine, kjer se je seznanil skoraj s polovico prebivalcev, potem pa izginil daleč v čisto drug kraj. V Zagreb se je vračal ponovno, obiskoval Malčino družino, ki je narasla že za dva otroka, ali Manciko, ki je kljub lepoti, po ka-

teri je zaslovela, ostala neporočena, ali to in ono naše društvo, ki se je porodilo v tem času. Videli so ga nekateri tudi na Mirogoju, kjer je nepremično strmela, nekoč celo klečal na nekem grobu. — Njegove stvari sem čital z zanimanjem. Ljudje sami so jih sodili vsak po svoje. Vsak je povedal od drugega različno mnenje. Jaz sem čital kritike, toda rekli so mi, da jih on sam ne čita, a sem poznal tudi najpreprostejšega človeka, ki je bral njegove stvari, in se nisem začudil. Srečaval sem ga pozneje tudi sam. Nisem se upal motiti ga. Zdelo se mi je, da me ne bi bil prav vesel. Nekeč se pa nisem mogel premagati. Srečal sem ga namreč daleč od domovine v nekem skoraj že orientalskem mestu. Zamišljen je stopal med mošējami in vrtovi. Zdaj pa zdaj se je ozrl na bele minarete, ali se zasmehal v pestro obleko oblečenemu otroku in se takoj zopet zamislil. Vedel sem, zakaj je prišel sem.

Nekaj tisoč ljudi je bilo v tem kraju, tudi iz njegove in moje domovine. Krenil je na strmo samotno ulico in stopil v visoko starinsko hišo. Sledil sem mu in potkal na vrata, za katera je izginil. Odprla mi je osemnajstletna deklica, ki me je nagovorila v našem jeziku, in me pripeljala v njegovo sobo. Pravkar je odmotaval sveženj listov. Pozdravil me je tako preprosto, kakor da ni nič čudnega, če sva se srečala na tem kraju: "To je naša Valerija. Zadnjič je prelepo igrala v klubu. Valči, prinese dve črni kavi in cigarete! Kako živíš?" — "Nisem se dosti spremenil. Kadar zaidem med ljudi, ne zmanjka veselja in petja. Tudi vina ne." Zasmehal se je in pričel listati po popisnem papirju. Skušal sem doumeti, kaj se skriva za tistimi sanjavi očmi, in spoznal, da je moj trud brezuspešen. "Mnogo mnenj sem slišal o tebi in tudi sam sem čital tvoje stvari." Truden nasmeh se mu je prikazal na ustnice, a zakrila ga je takoj vedrina, ki mu je zagorela v očeh. — "Tudi ti čitaš?" je vprašal. — "Tudi jaz." — "Toda tebi, le tebi samemu ne bi mogel pisati. Ne vem, zakaj si me obiskal." Skoraj neko sovraštvo je ležalo v tej njegovi trditvi, jaz pa sem se le zasmehal in pil črno kavo, ki jo je prinesla Valči. — "Lepa dekleta so v tem mestu, Simon! Tudi Valči..." — "Dekle je zardelo; Simon se je vznejevoljil in pogledal na uro. Že sem se mislil posloviti, pa sem ga še vprašal: "Ali še misliš na Marijo?" To vprašanje ga je tako razburilo, da sem vstal in mu hotel dati roko v slovo. On jo je prijel in me potisnil nazaj na sedež. "Pišem povest. Iztrgal sem tri duše iz svoje in jih oblikoval v besedo. Danico, sestro iz Primorja, Jelko, sestro vseh tistih naših ubogih, ki so raztreseni po vsem svetu, in Marijo." — "Kaj je Marija?" — "Si ti to vprašal?" — "Če je Danica tvoja in naša sestra iz Primorja, če je Jelka sestra tistih naših, ki so raztreseni po vsem svetu, kaj je Marija, kdo je Marija? Je Marija naša duša voditeljica, je Marija naša beseda, naša lepota — ali kaj?"

Ni mi odgovoril. "Kako moreš uporabiti mrtve osebe za prikazovanje našega življenja?" — "Nikakor niso mrtve. Bolj žive so kot kdaj," je zaklical in zopet so se mu name razjezile oči. — "Kako boš naslovil povest?" Pokazal mi je prvo stran in jaz sem prečital potem Gornje mesto. (Konec.)

Ladjegradniški delavci, člani industrijske unije CIO, občudujejo svojega tovariša Jacoba Zeika, ki je kupil pet bondov po tisoč dolarjev v tekoči kampanji šestega vojnega posojila.

izgubil ves teden dragocenega časa. Mož je le predobro vedel, da so Dolenjci samo strašilo!"

"In še tako neumen si, da veruješ v njegovo tarnanje o izgubi," se je porogal Breznikov Anz. "Brložniku ne bo dal več, po povprečno 12 Din za kubik, mi bomo zaslužili drugih 12 Din, nekaj bodo dobili delavci na drči in vozniki. No, in koliko hoče imeti Slapar za okrogel les pri žagi?"

"Hm! Koliko?" je odvrnil Florijan. "Sto do sto petnajst za kubik."

"No vidiš!" je nadaljeval Anz. "Ali ne znaš računati, koliko približno ostane Slaparju?"

Florijan ni odgovoril. Samo jezil se je, ker so se mu drugi smejali. Zbadljivo je še vprašal: "Če je tako, zakaj ni Tonc več izvojeval za nas?"

"Saj si vendar slišal, kako nam je Slapar grozil z Dolenjci. In to je ono žalostno. Mi delavci—in sicer vsi—se premalo zavedamo svoje moči. Ako bi nastopili vsi kakor en mož, mi in Dolenjci in vsi lesni delavci, pa bi rekli: Gospodje lesni trgovci, sekajte sami, če nam ne mislite dati 20 Din od kubika—moral bi nam ugoditi. Tako pa vlečemo vsak za svoj konec."

"Nehajte se že prepirati!" je velel Jurjev Franc. "Sedaj smo najeti in konec komedije. Pomenimo se rajši, kako bomo delali."

Zložili so za štefan sadjevca in krenili v bližnjo gostilno. Zmenili so se, da bodo sami kuhali, in sicer kar za vse skupaj. Pri kuhi naj bi se vsak dan vrstili. Renkač pa se je v

zadregi popraskal za ušesom in nekaj plašno vprašal:

"Ali smem jaz k temu eno reči?"

"Kar na dan z njo!" je rekel Matevž.

"Vidite, taka je reč," je menil Renkač. "S kuhanjem bi vsak izmed nas v desetih dneh izgubil en delaven dan. Škoda ga je. Moj sinček—petnajst let je star—je kaj dober kuhar. Kadar naju z ženo ni doma, vse sam skuha. Vsak izmed nas bi mu dal pol dinarja na dan in jedel bi z nami, mislim, da bi si s tem precej prištedili, on pa bi le zaslužil nekaj dinarjev."

Možje so bili takoj zadovoljni. "Samo če nam kaj prismoči," se je šalil Tonc, "požremo tebe in sina, pečena na ražnju." "Na krampižarje ne pozabite!" je opozoril Franc. "Brez krampižarjev ničesar ne opravimo na Brložnikovem svetu."

Nebo na vzhodu je narahlo zardelo. Nekje na koncu trga se je zdramil star petelin in s hrupnim glasom oznanil novi dan. Njegovo pesem je povzel sosed in kmalu so vsi trški kurniki odmevali od petelinjega petja. Prebudil se je cerkovnik in še ves zaspan odzvonil jutrnjico. Gospod Slapar se je premaknil v hudem snu. Sanjalo se mu je, da je zgorel ves les, kar ga je kupil pri Brložniku.

Renkačev Franc je stal pred domačo bajto težko otovorjen in

nestrpno čakal očeta, ki je še šaril po podstrešju in robantih, ker ni našel pile. Franc je skoraj vse noč ni spal od veselja, ko mu je bil oče rekel, da pojde z njim za kuharja v planine. Hej, planine! Kako si je želel priti gor! Kolikokrat se je spominjal onega izleta, ki so ga svojčas kot šolarji napravili na gore. Kako veseli in razposajeni so se podili po planinskem pašniku in občudovali svet pod seboj. Srce mu je burno utripalo od veselja, ko je pomislil, da bo sedaj nekaj mesecev prebil na planinah.

Hudoval se je na očeta, ker ga tako dolgo ni bilo. Končno je le priropotal iz koč, nato vreden z različnim drvarskim orodjem. Za njim se je na pragu pokazala mati. Nekako v zadregi si je popravila ruto. Na obraz ji je legla rahla senca.

"Čuvajte se, da se vama kaj ne zgodi," je rekla.

Franc je slišal, da se ji je glas neodločno krhal. Očividno jo je trla skrita skrb. Čemu le? Franc tega ni mogel razumeti. Tudi očetu se je materina skrb zdela odveč, kajti brezskrbno ji je odgovoril: "Ne boj se, Mica! Saj ne grem prvič v gozd

na delo. Vesela bodi, da sem dolgem času zopet zaposlen (Dalje prihodnjik.)

Razni mali oglasi

KURJAC—HIŠNIK, za splošno pravlja. Dobra plača.—CRAV 1055.

POMOČNICE bolničarke.—Otravni zavod, dobra plača. Kličite CRAYFORD 1055.

Potrebujemo 6 MOŠKIH

za splošno delo v skladišču

POSTREŽNIKE DOBRA PLAČA

STALNO POVOJNO DELO

VAUGHAN'S SEED STORE

601 W. JACKSON

FIREMEN—KURJACI za stoker kotel, nočno ali dnevo delo, dobra plača.

YELLOW CAB CO.

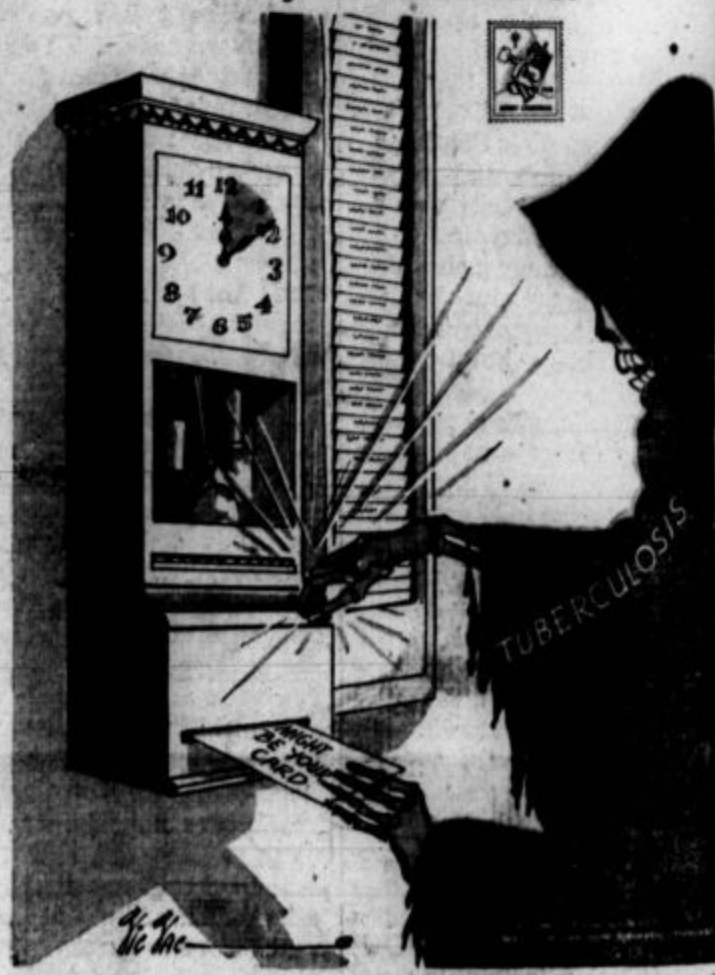
57 E. 21st Street.

WINDOW WASHER

Uradno poslojpe. Unijška plača. Vprašajte WINDOW superintenden 164 W. Jackson

AGITIRAJTE ZA PROSVETO

Every Nine Minutes

"TIME OUT" IS OUT!

• Anybody here say "relax"? Just because Germany's on the ropes?

We hope not. We hope that even with Hitler reeling and staggering we haven't forgotten our remaining foe... Hitler's little pal, Hirohito!

You can bet your buttons he hasn't forgotten us. For that matter, he's even tougher now that he knows our boys are gunning for him with all they've got.

And because he's tougher, it's up to us to get tougher. At least \$100 per person tougher in our War Bond buying, for a starter.

Sure, digging up that extra \$100 bond for the 6th War Loan may hurt... a little.

But not half so much as it's going to hurt Hirohito, now that the Rising Sun is on the wane. Let's dig! Today!

BUY AT LEAST ONE EXTRA \$100 WAR BOND TODAY!

SLOVENE NATIONAL BENEFIT SOCIETY

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

POSTELJA GOSPODA FIBRIHA

Oskar Hudales

(Nadaljevanje.)

"Toliko so plačevali lani," je menil Korošev Florijan. "Ne vem, če bo hotel Slapar tudi letos toliko dati. Sicer pa, pojdimo vprašat. Kaj pa vi trije, ali ne greste?" je vprašal tri fante, ki so si sličili kakor dinar dinarju. Bilj so Hodnikovi sinovi: Tonc, Venc in Franc, močni in pridni delavci. Ljudje so pravili, da ni dobro priti z njimi v prepir, ker so imeli trde in težke pesti.

"Kajpak, da gremo," je odgovoril Tonc za vse tri z globokim, hrupnim glasom. "Le to vam sovem, delo bo trdo. Mi trije poznamo svet okrog Brložnikovega grunta. Zato se ne dajmo ofrnati od Slaparja. Po petnajst nam mora plačati."

"Veste kaj?" je predlagal Renkač. "Odrinimo kar skupno. Tonc naj govori za vse, če vam je prav."

"Prav!" so potrdili in krenili proti Slaparjevi hiši. Gospod Slapar jih je sprejel v pisarni, sedel za pisalno mizo. "Dober dan, dober dan!" je rekel, da sem sploh kupil. Samo dvakrat pozdravil in mežikal, izgubo bom imel."

ste prišli radi dela? Dobro, dobro! Pri Brložniku, veste, sem kupil nekaj lesa. Takoj jutri bi rad pričel z delom. Kaj pa glede mezd? Ste se že kaj zmenili? Koliko bi radi?"

"Tako-le je, gospod," je govoril Tonc. "Brložnikov svet je strm. Sekanje na takem svetu ni nikaka veselica. Po petnajst od kubika nam boste dali."

"Ej, ljubček!" je vzkliknil Slapar in se še vedno prijazno smehljaj. "Po petnajst? Nemojte! Dolenjci so že lansko leto sekali v škofovskem po dvanajst in..."

"Ze res," ga je prekinil Tonc. "Toda v škofovskem je drugačen svet. Tam ni bilo toliko trpljenja in laže se dela."

"To ni res!" ga je zavrnil Slapar. "Tudi v Brložnikovem ni tako hudo. Dolenjci so bolj skromni in bolj hvaležni! Nikogar ne silim. Plačam vam po dvanajst, če vam je prav; drugače dobim Dolenjce. Ali mislite, da pri vsej zadevi kaj zaslužim? Nič, vam pravim. Žal mi je, da sem sploh kupil. Samo dvakrat pozdravil in mežikal, izgubo bom imel."

In pričel je tako jadikovati, ko

da bi bil najnesrečnejši človek na svetu. Povsem je zbežal delavce. Zaslužka še tako skromnega so bili krvavo potrebni. Tonc je nekaj časa še govoril in se trudil, da bi Slaparja prepričal o upravičenosti njihovih zahtev, toda trgovec se ni dal omehčati. Prijazno in smehljaje jim je dopovedal, da nima časa pričakati se z njimi. Pričeli so menciati sem in tja, dokler se nista vdala oba Jurjeva in pristala na Slaparjevo ponudbo. Nato so popustila drug za drugim in slednjič je še Tonc zagodel nevoljno kakor medved:

"No, pa zapišite še nas tri."

Slapar jih je po vrsti zapisal, jim dal še nekatera navodila in jim zabičal, naj takoj pričnejo z delom.

"Kar pri Brložniku se zgla-site, da vam pokaže, kje boste delali," je rekel.

Ko so odšli, se je udobno zleknil v mehki stol, prižgal dišečo cigaro in zadovoljno pomel zalite roke.

"Nas je le ofrnal!" je rekel Renkač, ko so zopet stali na ulici pred hišo.

"Kaj veš," je podvomil Florijan. "Mogoče ima res izgubo pri tem lesu. Meni se le zdi, da nam je dobro hotel. Drugače bi najel Dolenjce."

"Oh, ti bedak, ti!" je vzkliknil Hodnik Venc. "Ali res misliš, da je Slapar tako usmiljen? Dolenjci zato ni najel, ker se mu mudi. Preden bi najel Dolenjce in se z njimi pogodil, bi